

Z A K O N

O SREDNJEM ŠKOLSTVU (s unesenim izmjenama)

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Srednja škola je ustanova u kojoj se obavlja srednje obrazovanje i odgoj učenika koji u završili osnovnu školu.

Članak 2.

Srednja škola može biti:

- Gimnazija (opća, matematičko-informatička, jezična, pedagoška, športska i dr.)
- Tehnička i srodna škola
- Strukovna škola (obrtnička)
- Umjetnička škola (likovna, glazbena i druge)
- Specijalna škola za učenike s teškoćama u psihičkom i tjelesnom razvoju
- Vjerska škola

Članak 3.

U strukovnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I. i II. stupnja stručne spreme, odnosno stručno usavršavanje preko tečajeva.

Stjecanjem obrazovanja iz prethodnog stavka ne stječe se srednja stručna sprema.

Članak 4.

U srednjoj školi, osim realiziranja programa općeobrazovnog stručnog dijela, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Članak 5.

Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavat će se u svim srednjim školama sukladno članku 7. Okvirnoga zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 18/03 – u daljnjem tekstu: Okvirni zakon).

Nastavnici moraju uvažavati te objašnjavati razlike između triju službenih jezika Bosne i Hercegovine, kad god je to značajno za predmete koje predaju.

Ne smije biti diskriminacije učenika zbog njihovih vjerskih, rasnih, narodnosnih, spolnih, kulturnih i drugih posebnosti niti zbog služenja bilo kojim jezikom ili pismom konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini.

Ne smije biti diskriminacije nastavnika ili drugog zaposlenika pri imenovanju, uvjetima zaposlenja, napredovanju ili prilikom donošenja druge odluke koja se na njega odnosi, zbog toga što se u školi, usmeno se ili pismeno izražavajući, služi bilo kojim jezikom konstitutivnih naroda.

Članak 6.

Državljanima Bosne i Hercegovine koji se, sukladno Zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 12/03), izjasni pripadnikom nacionalne manjine, osigurat će se nastava iz materinskog jezika i druga prava prema Zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina.

Ako osoba na koju se primjenjuje prethodni stavak želi pohađati nastavu iz materinskog jezika na svome jeziku, prilikom upisa obavijest će školu da je pripadnik nacionalne manjine, a škola će to prihvatiti kao činjenicu, bez daljnjih provjera i dokaza.

Nastava iz materinskog jezika može se izvoditi u razredu, u odvojenom razredu ili skupini, ili pojedinačno.

Nastavnik zadužen za nastavu iz prethodnog stavka mora imati dovoljno znanja o odnosnome jeziku kako bi se osiguralo da može predavati jezik na odgovarajućoj razini.

Ministar prosvjete, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: ministar) odgovoran je za uspostavu nastavnog plana i programa za nastavu materinskog jezika te za osiguravanje nastavnih sredstava za tu nastavu.

Članak 7.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od javnog interesa.

Članak 8.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se planom koji donosi Sabor Županije Središnja Bosna (u daljnjem tekstu Sabor Županije).

Planom iz prethodnog stavka naročito se utvrđuje potreba, opseg i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeno razdoblje u Županiji Središnja Bosna (u daljnjem tekstu Županija).

Mrežu srednji škola utvrđuje Vlada Županije na prijedlog Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

II. OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Članak 9.

Srednju školu može osnovati domaća ili strana pravna ili fizička osoba, u svim oblicima vlasništva, sukladno ovome zakonu.

Srednju školu kao javnu ustanovu osniva Sabor Županije, na prijedlog Vlade Županije.

Srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica.

Aktom o osnutku srednje škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada i druga pitanja važna za rad srednje škole.

Srednju školu mogu zajednički osnovati dva ili više osnivača.

Ako srednju školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obveze i odgovornosti utvrđuju se ugovorom.

Prije donošenja akta o osnutku srednje škole koja nema status javne ustanove, osnivač mora pribaviti suglasnost Ministarstva.

Privatna škola može se osnovati sukladno načelima i mjerilima utvrđenim ovim zakonom te ostalim uvjetima i mjerilima utvrđenim propisima iz oblasti školstva.

Članak 9a.

Danom stupanja na snagu ovoga zakona ujedinit će se ravnanje i uprava u svim školama koje se koriste istom školskom zgradom i u područnim školama u kojima ravnanje i uprave nisu jedinstveni s matičnom školom ili gdje se nastava izvodi u više nastavnih planova i programa.

Škole iz stavka 1. ovoga članka imat će ravnatelja i pomoćnika ravnatelja koji ne mogu biti pripadnici istog konstitutivnog naroda ili ostalih, jedan školski odbor i jedno tajništvo. Ravnanje i upravljanje školom uredit će se i ustrojiti na način koji osigurava ravnopravnost jezika, pisma, akata, školskih isprava i školskih programa.

Članak 10.

Srednje škole osnivaju se i rade sukladno pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj (u daljnjem tekstu: pedagoški standardi) i normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava (u daljnjem tekstu: normativi).

Pedagoške standarde i normative iz stavka 1. ovoga članka donosi Ministarstvo.

Osnivač srednje škole osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole sukladno pedagoškim standardima i normativima.

Članak 11.

Prije donošenja akta o osnutku srednje strukovne škole kao javne ustanove, osnivač prihvaća elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljnjem tekstu: elaborat).

Elaborat obvezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem određenog stručnog zvanja ili zanimanja, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stupanj stručne spreme koji se stječu nakon završetka obrazovanja, opće i posebne uvjete po pedagoškim standardima i normativima te potrebna sredstva.

Članak 12.

Srednja škola se može osnovati:

- Ako prilikom osnivanja ima najmanje 4 odjela ukoliko se radi o samostalnoj školi
- Ako prilikom osnivanja ima najmanje 2 odjela za svaku vrstu škole ukoliko se radi o mješovitoj srednjoj školi

- Ako specijalne i umjetničke srednje škole prilikom osnivanja imaju najmanje dva odjela
- Ako područni odjel umjetničke srednje škole ima najmanje 2 odjela, a specijalne 1 odjel
- Ako ima odgovarajući stručni nastavni kadar sukladno nastavnom planu i programu
- Ako ima sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa
- Ako ima školske prostorije, opremu i nastavna sredstva sukladno odgovarajućim normativima

Broj učenika u odjelima i skupinama te stručna zvanja i zanimanja u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuj se pedagoškim standardima.

Pedagoškim standardima utvrđuje se i broj učenika i odjela za osnivanje mješovite srednje škole.

Članak 13.

Srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su zadovoljeni uvjeti predviđeni odredbama ovog zakona.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada, sukladno stavku 1. ovoga članka.

Članak 14.

Osim upisa u sudski registar, srednja škola, koja zadovoljava uvjete za rad, upisuje se u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

Škola upisana u Registar srednjih škola može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra srednjih škola kada prestane zadovoljavati uvjete propisane ovim zakonom.

Popis verificiranih srednjih škola objavljuje se u Službenim novinama Županije Središnja Bosna.

Bliže propise o postupku utvrđivanja uvjeta, o sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola donosi Ministarstvo.

Članak 15.

O ovisnosti o uvjetima, mogućnostima i potrebama, u srednjoj školi može se organizirati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja u specijalnim odjelima srednje škole i odjelima umjetničke škole, prema odgovarajućim programima.

Odjeli iz prethodnog stavka mogu početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su zadovoljeni uvjeti rada sukladno ovome zakonu.

Članak 16.

Srednja škola može biti ustrojena u sastavu druge ustanove, poduzeća i druge pravne osobe, s tim da zadržava svojstvo pravne osobe.

Statusne promjene srednje škole koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, vrijede od početka iduće školske godine.

Odluku o statusnoj promjeni srednje škole donosi osnivač.

Statusne promjene škole, osim prijavljivanja sudu, obvezno se prijavljuju Ministarstvu radi upisa u Registar srednjih škola.

Članak 17.

Radi međusobne suradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći i razvoju oblika obrazovno-odgojnog rada, srednje škole mogu se udruživati u jednu ili više zajednica srednjih škola, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravne osobe.

Prava, obveze i međusobni odnosi srednjih škola udruženih u zajednicu srednjih škola, utvrđuju se ugovorom.

Zajednica srednjih škola ima statut kojim se uređuju poslovi, zadaci i rad zajednica srednjih škola.

Na statut zajednice suglasnost daje Ministarstvo.

Članak 18.

Srednja škola može organizirati izvođenje dijela nastavnih planova izvan svoga glavnog sjedišta, sukladno zakonu i drugim propisima, uz suglasnost Ministarstva. Na području Kantona nastavne planove mogu provoditi škole čije je sjedište izvan Kantona, sukladno ovome zakonu i drugim propisima te uz suglasnost Ministarstva..

Obrazovno-odgojni rad iz stavka 1. ovoga članka može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje dva odjela.

Za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, osnivač srednje škole dužan je prethodno pribaviti suglasnost općine na čijem području se to obrazovanje obavlja.

Obrazovno-odgojni rad iz stavka 1. ovoga članka može otpočeti kada Ministarstvo utvrdi da su zadovoljeni uvjeti za rad, sukladno ovome zakonu.

Članak 19.

Rad srednje škole je javan.
Srednja škola ima pečat.

Članak 20.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne zadovoljava uvjete potrebne za rad propisane ovim zakonom i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njezinim daljnjim radom.

Akt o prestanku rada srednje škole donosi osnivač.

Ako u Ministarstvu utvrde da srednja škola ne zadovoljava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o prestanku rada škole.

Ako osnivač srednje škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stavka 4. ovoga članka ne donese akt o prestanku rada srednje škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja te škole iz Registra srednjih škola.

Ako se Sabor Županije, kao osnivač srednje škole, ne očituje o prijedlogu iz stavka 4. ovoga članka u roku od tri mjeseca, Ministarstvo donosi akt o prekidu rada u srednjoj školi koji je privremenog karaktera i vrijedi do konačne odluke Sabora Županije.

Aktom o prestanku odnosno prekidu rada srednje škole odredit će se rok prestanka odnosno prekida rada srednje škole, koji ne može biti prije završetka tekuće školske godine.

U slučaju prestanka odnosno prekida rada srednje škole, osnivač je dužan učenicima omogućiti nastavak i završavanje započetog obrazovanja.

Akt o prestanku rada srednje škole objavljuje se u Službenim novinama Županije Središnja Bosna.

Članak 21.

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama ukoliko ovim zakonom nije drukčije propisano.

III. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

1. zajedničke odredbe

Članak 22.

U srednjoj školi obrazuju se:

- redoviti učenici normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja, daroviti učenici i učenici sa specijalnim potrebama
- osobe koje se žele stručno usavršavati, dopunski obrazovati i stručno usavršavati raznim oblicima obrazovanja

Članak 23.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole (u daljnjem tekstu: nastavni plan i program) utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, opseg i trajanje obrazovanja u srednjoj školi.

Nastavnim planom i programom utvrđuju se oblici rada.

Nastavni plan i program mora odražavati interese konstitutivnih naroda sukladno prihvaćenim europskim i međunarodnim konvencijama.

Članak 24.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u ovisnosti o vrsti obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih sati i odgovarajući programski sadržaj dodatnog obrazovanja za darovite učenike.

Članak 25.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, skupinu nastavnih predmeta odnosno predmet čine i specifični sadržaji, čiji opseg ne može biti veći od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.

Specifične sadržaje iz prethodnoga stavka ovoga članka utvrđuje školski odbor srednje škole, na osnovi prijedloga osnivača, učenika, njihovih roditelja odnosno skrbnika i nastavničkog vijeća škole, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Iznimno, u vjerskim školama specifični sadržaji iz stavka 1. ovoga članka mogu biti veći od 20% u odnosu na utvrđeni plan i program, ali ne veći od 40%.

Članak 26.

Nastavne planove i programe, uključujući i zajedničku jezgru nastavnih planova i programa, Ministarstvo donosi za sve vrste srednjih škola.

Nastavne planove i programe za sve vrste srednjih škola, uključujući i zajedničku jezgru nastavnih planova i programa, Ministarstvo donosi sukladno zajedničkoj jezgri nastavnih planova i programa kako je utvrdi Agencija za nastavne planove i programe, sukladno člancima 42., 43 i 48. Okvirnog zakona.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata, koje utvrđuje Agencija za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju, sukladno člancima 46. i 47. Okvirnoga zakona, prihvaća i provodi Ministarstvo.

Srednjim školama koje nemaju status javne ustanove ostavlja se mogućnost izučavanja vlastitih sadržaja do 30% od nastavnog plana i programa iste vrste škole.

Članak 27.

Školska godina traje od 1. rujna tekuće godine do 31. kolovoza iduće kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje u polugodištima i traje 37 radnih tjedana, s tim da se nastavni programski sadržaji realiziraju u okviru 35 nastavnih tjedana.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 32 radna tjedna, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 30 nastavnih tjedana.

Razlika u broju radnih i nastavnih tjedana koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih blagdana, kulturnu i športsku djelatnost škole, planirano godišnjim programom rada i kalendarom u odjelnoj knjizi.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u rujnu. Zimski odmor za učenike traje tri tjedna nakon završenog prvog polugodišta, a ljetni odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka iduće školske godine.

Srednja škola može odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi tijekom prvog ili drugog polugodišta.

Članak 28.

Srednja škola ostvaruje nastavu u petodnevnom radnom tjednu.

Nastavni sat traje 45 minuta. Sat praktične nastave traje 60 minuta ako se izvodi izvan škole.

Ukupno opterećenje nastavom i ostalim vidovima neposrednog obrazovno-odgojnog rada ne može iznositi više od 35 nastavnih sati tjedno.

Članak 29.

Srednja škola je dužna ostvariti godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom. Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati u okviru predviđenog broja nastavnih tjedana, produžiti će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih sati, ne može izdavati svjedodžbe o završenom razredu odnosno obrazovanju.

Članak 30.

Obrazovno-odgojni rad ne smije se prekidati tijekom polugodišta odnosno školske godine, izuzev zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih, naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva.

Članak 31.

Ministarstvo može odobriti, ovisno o klimatskim ili drugim uvjetima, produžetak zimskog odmora, a najduže za jedan tjedan, s tim da tijekom školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području jedna općine mora biti istodobno, s izuzećem vjerskih škola, primjereno njihovom planu i programu.

Članak 32.

Rad srednje škole tijekom školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada koji sadrži oblik i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov opseg i sadržaj, sukladno metodologiji koju za svaki tip srednje škole utvrđuje Pedagoški zavod.

Godišnji program rada srednje škole donosi školski odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća, do 30. rujna za tekuću školsku godinu.

Srednja škola dostavlja godišnji program rada osnivaču, Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.

Članak 33.

Izleti, stručni posjeti i ekskurzije, predviđeni godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Ekskurzije se organiziraju i izvode sukladno načelima koja utvrđuje Pedagoški zavod, sukladno programu rada iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 34.

U srednjoj školi organiziraju se slobodne aktivnosti učenika uključivanjem u razne oblike rada, a zasnivaju se na dragovoljnom očitovanju učenika.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada i statutom srednje škole, sukladno pedagoškim standardima.

Članak 34a.

Srednja škola svoju ulogu i obveze ostvaruje u okruženju poticajnom za stjecanje znanja, koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i narodnosni identitet, jezik i vjeru, koje je sigurno i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, tjelesnog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja ni štete za zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili uporabom drugih opojnih ili nezakonitih tvari.

Članak 35.

U srednjoj školi nije dopušteno političko djelovanje i organiziranje.

Članak 36.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se kroz društva, sekcije, klubove, družine, skupine, učeničke zadruge i druge oblike.

Učeničku zadrugu može ustrojiti najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama ne ulaze u ukupan prihod srednje škole.

Članak 37.

Radi utvrđivanja novih oblika i sadržaja rada, Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Za eksperimentalnu srednju školu može se donijeti odluka o odstupanju od odredaba ovoga zakona o primjeni nastavne norme, dnevnom i tjednom opterećenju učenika nastavnim satima, načinu ocjenjivanja znanja, organiziranju odjela i primjeni nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola eksperimentalnim uređuje se bližim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 38.

U srednjoj školi upotrebljavaju se udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo.

Školskim udžbenikom kao osnovnom nastavnim sredstvom smatra se i zbirka zadataka, priručnik, radna bilježnica i druga literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, pisani sukladno koncepciji udžbenika.

Članak 38a.

Tijekom nastavnih i drugih aktivnosti u školi ne smiju se uporabljivati ili izlagati didaktički ni drugi materijali, a nastavnici i drugo školsko osoblje ne smiju davati izjave, koji bi se opravdano mogli smatrati uvredljivima za jezik, kulturu ili vjeru učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj ili vjerskoj skupini.

Za nadzor za provođenjem odredbi stavka 1. ovoga članka mjerodavno je Ministarstvo. Prema primljenoj prijavi postupak provodi posebno povjerenstvo koje osniva ministar.

Na prijedlog povjerenstva iz prethodnog stavka, Ministarstvo donosi konačnu i obvezujuću odluku.

Članak 39.

Srednja škola ima statut koji donosi školski odbor srednje škole.

Statutom srednje škole, pored sadržaja utvrđenih zakonom, uređuju se i pitanja koja se odnose:

- na utvrđivanje vrste, oblika i organiziranja obrazovno-odgojnog rada
- na utvrđivanje oblika i načina izvanrednog obrazovanja učenika
- na uvjete natječaja za prijam nastavnika, stručnih suradnika i suradnika
- na način donošenja pravila o kućnom redu
- na način ostvarivanja suradnje s roditeljima odnosno skrbnicima učenika
- na način organiziranja i izvođenja praktične nastave s proizvodnim radom, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu te stjecanje i raspoređivanje sredstava
- na rad zajednice učenika škole
- na postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa
- na organiziranje ferijalne prakse
- na organiziranje rada učeničkih zadruga u školi te stjecanje i raspoređivanje sredstava
- na postupak stručnog usavršavanja nastavnika
- na vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak izbora u zvanju
- na druga pitanja važna za rad škole.

Članak 40.

U srednju školu mogu se upisati učenici koji su s uspjehom završili redovito osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se obavlja na osnovi općeg uspjeha učenika u četiri završna razreda osnovne škole, uspjeha iz pojedinih nastavnih predmeta relevantnih za vrstu škole, koje utvrđuje Pedagoški zavod, i usmjerenja danog na osnovi profesionalne orijentacije.

U specijalnu srednju strukovnu školu mogu se upisati učenici na osnovi svjedodžbe o završenoj specijalnoj osnovnoj školi i preporuke stručne službe profesionalne orijentacije.

Članak 41.

Za upis u gimnaziju, umjetničku, tehničku i srodne škole može se organizirati prijamni ispit, o čemu odlučuje Ministarstvo.

Bliže propise o sadržaju i načinu polaganja prijamnog ispita donosi ministarstvo.

Članak 42.

Na završetku srednjeg obrazovanja polaže se matura, a u strukovnoj školi za III. i IV. stupanj stručne spreme polaže se završni ispit s praktičnim radom.

Uvjete, način i postupak polaganja prijamnog ispita, mature i završnog u školama koje imaju status javne ustanove propisuje Ministarstvo.

Članak 43.

Organiziranje provjere znanja i sposobnosti učenika na prijamnom ispitu, polaganje mature i polaganje završnog ispita u strukovnim školama utvrđuje se statutom škole.

2. posebne odredbe

Članak 44.

U gimnaziji se obrazuju redoviti učenici po općeobrazovnim programima i programima prema tipu gimnazije.

Nastavni plan i program se izvodi u četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stječe srednju školsku spremu.

Gimnazije su opće ili specijalizirane, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Članak 45.

U tehničkoj i srodnoj školi obrazuju se redoviti i izvanredni učenici, u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole, za svaki tip

škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog, stručno teorijskog i praktičnog dijela nastave.

U tehničkoj i srodnoj školi stječu se odgovarajuća stručna zvanja.

Članak 46.

U strukovnoj školi obrazuju se redoviti i izvanredni učenici za odgovarajuća zanimanja u trajanju od jedne do četiri godine.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja te odnos općeobrazovnih, stručno teorijskih sadržaja i sadržaja praktične nastave.

Članak 47.

U tehničkoj i srodnoj školi te strukovnoj školi mogu se obrazovati i izvanredni učenici polaganjem ispita, uz obvezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40 % od ukupnog fonda.

Izvanredni učenik koji ne pohađa instruktivnu nastavu, ne može polagati ispite.

Za izvanredne učenike škola može organizirati nastavu prilagođenu nastavnim planovima i programima toga obrazovanja.

Polaganje ispita u srednjoj školi uređuje se posebnim propisom koje donosi Ministarstvo.

Članak 48.

Nakon završenog III. ili IV. stupnja stručne spreme, učenici strukovne škole mogu se nadalje obrazovati za sjecanje majstorskog ispita u odgovarajućoj strukovnoj školi koja zadovoljava uvjete za obrazovanje sukladno ovome zakonu.

Programi i uvjeti za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planom i programom koji donosi Ministarstvo.

Članak 49.

U strukovnoj školi obrazuju se redoviti učenici sa specijalnim potrebama po prilagođenim programima za odgovarajuća zanimanja I., II. i III. stupnja stručne spreme, po preporuci povjerenstva za kategorizaciju i službe za profesionalnu orijentaciju.

Članak 50.

Završavanjem strukovne škole u najmanje trogodišnjem trajanju učenik stječe srednju stručnu spremu.

Završavanjem strukovne škole u trajanju od jedne do dvije godine učenik stječe nižu stručnu spremu.

Članak 51.

Praktična nastava u tehničkoj školi, srodnoj i strukovnoj školi izvodi se sukladno nastavnim planovima i programima u adekvatno opremljenim objektima za takav vid poslova- školskim radionicama, laboratorijima i kabinetima, poduzećima i drugim ustanovama i institucijama.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole, kao i strukovne škole može se utvrditi obveza obavljanja ferijalne prakse učenika te program i vrijeme trajanja takve prakse.

Bliži uvjeti izvođenja praktične nastave i ferijalne prakse uređuju se ugovorom između škole i davatelja objekta.

Članak 52.

U umjetničkoj školi obrazuju se redoviti i izvanredni učenici po, najmanje, četverogodišnjem nastavnom planu i programu, čijim završavanjem učenik stječe srednju stručnu spremu.

Vrsta umjetničke škole određuje se prema vrsti nastavnog plana i programa.

Članak 53.

Djeca i mladež s posebnim obrazovnim potrebama školovat će se u redovitim školama i prema programima prilagođenima njihovim pojedinačnim potrebama. Pojedinačni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izrađuje se za svakog učenika, uz obvezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

Djeca i mladež s ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se djelomično ili u cjelini školovati u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama, ako im nije moguće pružiti odgovarajuće školovanje u redovitim školama.

Djeca koja ne mogu pohađati redovitu školu mogu pohađati posebni odjel koji može biti u sastavu redovite škole.

Kategorije, postupak identifikacije, planiranje i način rada, profil, poduka i profesionalni razvoj stručnog osoblja za rad s djecom i mladeži s posebnim potrebama te druga pitanja poblize se uređuju podzakonskim propisom.

Članak 54.

U vjerskoj školi obrazuju se učenici po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

IV. UČENICI

Članak 55.

Status učenika srednje škole stječe se upisom.

Status redovitog učenika može se stjeći samo u jednoj srednjoj školi.

Srednjoškolsko obrazovanje dostupno je svima sukladno postignutom uspjehu u osnovnoj školi, osobnom interesu i sposobnostima.

Učenici se upisuju u srednju školu na osnovi natječaja koji se objavljuje preko sredstava javnog informiranja, najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Način upisa u srednju školu utvrđuje se statutom srednje škole, sukladno kriterijima propisanim ovim zakonom.

Srednjoškolsko obrazovanje u javnim ustanovama besplatno je, što podrazumijeva osiguranje uvjeta za slobodan pristup i sudjelovanje u obrazovanju, posebice glede osiguranja pristupa besplatnim udžbenicima, priručnicima i drugom posebnom didaktičkom materijalu.

Članak 56.

Državljeni Bosne i Hercegovine koji su završili osnovno obrazovanje ili su se obrazovali u drugoj županiji ili u inozemstvu, upisuju se ili nastavljaju školovanje, u principu, pod istim uvjetima kao i učenici Županije.

Učenici koji su se obrazovali u inozemstvu, mogu se uvjetno upisati u odgovarajuću srednju školu dok se ne obavi nostrifikacija odnosno ekvivalencija njihovih svjedodžbi, a najdulje do završetka prvog polugodišta tekuće godine.

Upis učenika u srednju školu iz stavka 2. ovoga članka obavlja se sukladno posebnom zakonu o nostrifikaciji i ekvivalenciji stečenih obrazovnih isprava koje obavlja Ministarstvo.

U svim spornim slučajevima upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Članak 57.

Učenik srednje škole može se istodobno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovjetnoj ili drugoj srednjoj školi, izuzev u gimnaziji i srednjoj vjerskoj školi te, kao izvanredni učenik, steći i drugo obrazovanje.

Iznimno, umjetničku školu mogu pohađati učenici koji redovito pohađaju i drugu srednju školu.

Statutom srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti stjecanja obrazovanja u smislu stavka 1. ovoga članka.

Članak 57a.

Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi u okviru iste struke, vrijeme obrazovanja u prethodnome obrazovnom programu na području Bosne i Hercegovine priznaje se za daljnji nastavak školovanja u Kantonu, sukladno nastavnom planu i programu i drugim uvjetima utvrđenim važećim propisima.

Ako se, prema uvjetima iz prethodnog stavka, učenik upisuje u sljedeći razred (godinu), škola mu je dužna omogućiti polaganje moguće razlike predmeta najkasnije do 15. travnja tekuće godine.

Članak 58.

Status učenika srednje škole prestaje:

- Ispisom iz srednje škole
- Gubljenjem prava na daljnje redovito obrazovanje u toj školi
- Isključenjem iz srednje škole
- Završavanjem obrazovanja u srednjoj školi

Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se statutom srednje škole.

Članak 59.

Redoviti učenik koji s uspjehom ne završi razred, ima pravo ponoviti ga. Tijekom redovitoga obrazovanja učenik može samo jednom ponoviti razred.

Članak 60.

Redoviti učenik koji tijekom obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje za jednostavniji program.

Članak 61.

Učenik se može ispisati iz srednje škole:

- Ako iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje
- Ako prelazi u drugu srednju školu

Učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

Srednja škola ispisanim učenicima izdaje potvrdu o postignutom uspjehu na posljednjoj klasifikaciji.

Članak 62.

Srednja škola može učenicima koji su proglašeni vrhunskim sportašima ili darovitim učenicima s međunarodnog natjecanja, odobriti odsutnost s nastave radi pripremanja i sudjelovanja na natjecanju, sukladno statutu škole.

Članak 63.

Srednja škola tijekom obrazovanja sustavno prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, vrednuje rezultate njihova rada i usmjerava ih sukladno programu profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

Članak 64.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno i brojčano. Ocjena se učeniku mora javno priopćiti i obrazložiti.

Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su:

- Odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1)

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

Članak 65.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovi zaključenih ocjena na kraju obaju polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit, poslije obavljenih ispita.

Članak 66.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje odjelno vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Učenik, njegov roditelj odnosno skrbnik imaju pravo prigovora na zaključnu ocjenu.

Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika u povjerenstvu.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana priopćenja ocjena.

Nastavničko vijeće dužno je u roku od tri dana odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće prihvati prigovor, osnovat će povjerenstvo koje će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ako nastavničko vijeće ne prihvati prigovor, učenik ili roditelj imaju pravo prigovora Ministarstvu, koje će donijeti odluku u roku od tri dana. Odluka je za školu obvezujuća.

Članak 67.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

- S odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50
- S vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50
- S dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50
- S dovoljnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,00 do 2,50

Članak 68.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene, upućuje se na popravni ispit u kolovoškom ispitnom roku.

Učenik koji ne polaže popravni ispit upućuje se na ponavljanje razreda.

Članak 69.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika. Ocjene za vladanje su: uzorno, vrlo dobro, dobro, zadovoljavajuće i loše.

Ocjenu za vladanje utvrđuje odjelno vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 70.

Učenik koji tijekom obrazovanja pokazuje iznimne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda tijekom jedne školske godine.

Statutom srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dvaju razreda tijekom jedne školske godine.

Članak 71.

O završenom razredu odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu.

Učeniku koji s uspjehom položi maturalni odnosno završni ispit srednje škole, izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.

Svjedodžba odnosno diploma koju izdaje verificirana srednja škola, ima vrijednost javne isprave.

Svjedodžbe o završenom razredu i diplome o završenom obrazovanju, stečene prema nastavnome planu i programu i koje su izdale verificirane obrazovne ustanove na području Bosne i Hercegovine, imaju isti status kao svjedodžbe i diplome izdane u Kantonu.

Vrijeme školovanja u odgovarajućem obrazovnom programu u Bosni i Hercegovini koje nije okončano dodjelom svjedodžbe ili diplome, priznaje se bezuvjetno za daljnji nastavak i završetak školovanja prema istome programu Kantona.

Članak 72.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja odnosno skrbnika, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe odnosno diplome, na osnovi podataka iz matične knjige.

Članak 73.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, ljetopis, imenik učenika, dnevnik rada, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi i ljetopisu su trajne vrijednosti.

Bliže propise o sadržaju svjedodžbe, diplome, učeničke knjižice i načinu vođenja evidencije o dokumentaciji u srednjoj školi donosi Ministarstvo.

Članak 74.

Učenik može polagati dopunski, popravni, razredni i maturalni odnosno završni ispit.

Dopunski ispit može se polagati iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljnjeg nastavka srednje škole te nakon provedenog postupka nostrifikacije.

Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje opseg polaganja dopunskih ispita.

Razredni ispit polažu redoviti učenici koji su iz opravdanih razloga ostali neocijenjeni na kraju nastavne godine odnosno obrazovanja ili izvanredni učenici iz svih predmeta jednog razreda odnosno obrazovanja, prema odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organiziraju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao s nastave više od jedne trećine planiranih sati u drugom polugodištu.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti nastavničko vijeće će poništiti ispit.

Bliže propise o organiziranju, načinu, vremenu i uvjetima polaganja ispita u srednjoj školi donosi Ministarstvo.

Članak 75.

Učeniku koji tijekom četverogodišnjeg obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima uzorno vladanje, može se, osim svjedodžbe o završenom obrazovanju, izdati posebna diploma kao znak priznanja za postignute rezultate – « učenik generacije ».

Obrazac posebne diplome iz stavka 1. ovoga članka propisuje Ministarstvo.

Učeniku koji postiže dobre rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi, mogu se dodjeljivati pohvalnice i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen statutom srednje škole.

Učenici koji su postigli odličan uspjeh u svim razredima srednje četverogodišnje škole, oslobođeni su polaganja mature ili završnog ispita.

Članak 76.

Učeniku koji neredovito pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, ima nepravilan odnos prema drugim učenicima i nastavnicima te školskoj imovini, mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere ako se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno-disciplinske mjere mogu biti:

- Opomena
- Ukor razrednika
- Ukor odjelnog vijeća
- Ukor ravnatelja
- Ukor nastavničkog vijeća
- Isključenje iz srednje škole

Ukor nastavničkog vijeća i isključenje iz škole izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik odnosno njegov roditelj ili skrbnik na odgojno-disciplinske mjere: ukor nastavničkog vijeća i isključenje iz škole, mogu podnijeti žalbu školskom odboru.

Članak 77.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje vladanja učenika.

Odgojno-disciplinska mjera vrijedi za školsku godinu za koju je izrečena, a tijekom školske godine može ublažavati ili ukinuti.

Članak 78.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini trajanja izrečene odgojno-disciplinske mjere, njezinu ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu za vladanje učenika kao i o nadoknadi počinjene materijalne štete utvrđuju se statutom škole.

Članak 79.

Srednja škola je obvezna na početku školske godine odnosno obrazovanja upoznati učenike s njihovim pravima odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i statutom srednje škole.

Članak 80.

Radi povezivanja s društvenom zajednicom i suradnje roditelja i škole osniva se vijeće roditelja i vijeće učenika.

Vijeće roditelja čine predstavnici roditelja, predstavnici škole (nastavnici, učenici i administrativno osoblje) i zainteresirani predstavnici lokalne zajednice, s tim da većinu u vijeću čine roditelji.

Način i postupak osnivanja i rada vijeća pobliže se određuju općim aktima škole i statutom vijeća.

Vijeće roditelja:

- Promiče interese škole u zajednici na čijem se području škola nalazi
- Predstavlja stavove roditelja učenika školskome odboru
- Potiče aktivno uključivanje roditelja u rad škole
- Obavještava školski odbor o svojim stavovima o svakome pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, kada to ocjeno potrebnim ili na zahtjev školskog odbora
- Sudjeluje u izradbi i ostvarenju odgovarajućih projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi
- Predlaže i bira predstavnike roditelja u školski odbor

Radi poboljšanja suradnje između lokalne zajednice, škola i roditelja, u srednjim se školama može osnovati udruga roditelja i nastavnika.

Članak 80a.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čije su dužnosti:

- Promicanje interesa škole u zajednici na čijem se području škola nalazi
- Predstavljanje stajališta učenika o radu škole
- Obavještavanje školskog odbora o svojim stavovima o svakome pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, kada to ocjeni potrebnim ili na zahtjev školskog odbora

Postupak osnivanja i način rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

V. NASTAVNICI, STRUČNI SURADNICI I SURADNICI

Članak 81.

Programske sadržaje općeobrazovnih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete na kojima se obrazuju nastavnici VII. stupnja visoke stručne spreme.

Stručno teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet VII. stupnja visoke stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koje obrazuje nastavnike.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi instruktori sa završenim najmanje V. Stupnjem stručne spreme, specijalisti s najmanje pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci.

Članak 82.

Pedagoške, psihološke, socijalno-zaštitne, programerske, zdravstvene, knjižničarske i druge stručne poslove obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni suradnici sa završenim odgovarajućim fakultetom VII. stupnja stručne spreme.

Organiziranje i realiziranje poslova stručnog suradnika u srednjoj školi planira se i obavlja sukladno pedagoškim standardima.

Članak 83.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici biraju se na osnovi natječaja koji raspisuje školski odbor.

Djelatnici iz stavka 1. ovoga članka mogu zasnovati radni odnos na određeno vrijeme i bez natječaja ako se radi o privremenim zamjenama nastavnika i stručnih suradnika, a najduže na vrijeme od 60 dana.

Vjeroučitelj u školi ne može zasnovati radni odnos ako mu mjerodavna crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlasti za podučavanje vjeronauka..

Članak 84.

Svi djelatnici srednje škole moraju obaviti liječnički pregled do početka nastave za tu školsku godinu.

Osoba koja boluje od zarazne ili duševne bolesti ili je alkoholičar, ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se tijekom školske godine ustanovi da je nastavnik, stručni suradnik i suradnik te drugi djelatnik škole obolio od zarazne bolesti ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, bit će oslobođen od izvođenja nastave ili izravnog kontakta s učenicima.

Srednja škola je dužna nastavnika iz stavka 3. ovoga članka rasporediti na drugo radno mjesto prema njegovoj preostaloj radnoj sposobnosti i stručnoj spreml.

Ako nastavnik odbije raspored prestaje mu radni odnos.

Članak 85.

Statutom srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika i stručnih suradnika u okviru 40-satnog radnog tjedna i korištenje dnevnog odmora tijekom radnog dana, sukladno pedagoškim standardima.

Članak 86.

U okviru 40-satnog radnog tjedna nastavnici mogu imati najviše 25 nastavnih sati svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada koji se realiziraju u srednjoj školi, s tim da se norma sati utvrđuje sukladno pedagoškim standardima.

Iznimno, nastavnik može najdulje za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim statutom škole, imati i više od 25, a maksimalno 35 nastavnih sati tjedno neposrednog obrazovno-odgojnog rada s učenicima.

Članak 87.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, tijekom ljetnog odmora.

Godišnji odmor nastavnika, stručnih suradnika i suradnika traje najmanje 30 radnih dana.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor tijekom ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. lipnja iduće godine.

Dužina korištenja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, utvrđuje se statutom škole.

Članak 88.

Nastavnici imaju pravo i dužnost organizirati i obavljati neposredan obrazovno-odgojni rad, pratiti, poticati i pomagati razvoj učenika, stručno se usavršavati i izvršavati druge zadatke utvrđene zakonom i statutom škole.

Članak 89.

Nastavnik, stručni suradnik i suradnik koji prvi puta zasniva radni odnos u srednjoj školi, obvezan je, nakon isteka najmanje jedne, a najkasnije do dvije godine neposrednog obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi, položiti stručni ispit za samostalno obavljanje obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi.

Stručni ispit se polaže pred stručnim povjerenstvom koje imenuje Ministarstvo.

U stručno povjerenstvo mogu se imenovati stručne osobe Ministarstva, profesori odgovarajućih fakulteta i stručni savjetnici Pedagoškog zavoda te istaknuti nastavnici iz škola.

Program polaganja stručnog ispita, sastav povjerenstva pred kojim se polaže stručni ispit, način polaganja i izdvajanja potvrda o položenom stručnom ispitu, zatim oblici, način i program stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, kao i vođenje evidencije o stručnom usavršavanju bliže se uređuju propisima koje donosi Ministarstvo.

Članak 90.

Za samostalno izvršavanje poslova i zadataka i osuvremenjivanje obrazovno-odgojnog procesa u srednjoj školi, nastavnici, stručni suradnici i suradnici ocjenjuju se jedanput u dvije godine.

Rezultati ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi omogućavaju stjecanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi, ocjene rada, stjecanje zvanja na osnovi ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu bliže se uređuju propisima koje donosi Ministarstvo.

Članak 91.

Nastavnik koji za svoj rad bude dva puta ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom, gubi pravo na daljnji rad u nastavi.

Članak 92.

Iznimno, nastavnik može izgubiti pravo na daljnji rad u nastavi ako mjerodavno tijelo škole, Pedagoški zavod koji obavlja stručni nadzor ili prosvjetna inspekcija utvrdi da nastavnik ne obavlja svoje dužnosti sukladno ovome zakonu, drugim propisima i statutu srednje škole.

Članak 93.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, srednja škola će takvog nastavnika rasporediti na druge poslove odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ako nastavnik odbije ovakav raspored, može mu prestati radni odnos u školi.

Ako nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove odnosno radne zadatke, ostaje u školi dok ne zasnuje radni odnos u drugoj ustanovi ili dok mu ne prestane radni odnos po drugoj osnovi, ali najdulje jednu godinu od dana prestanka prava na izvođenje nastave, nakon čega mu prestaje radni odnos u školi.

Za vrijeme dok se nalazi u školi, nastavniku pripadaju sva prava iz radnoga odnosa.

Članak 94.

Nastavniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj je zadovoljio uvjete za prestanak radnog odnosa sukladno Zakonu o radu i drugim propisima o statusnim pravima djelatnika iz radnog odnosa.

Članak 95.

Za nastavnika i stručnog suradnika ne može biti izabrana osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje toga poziva.

Nedostojnost za obavljanje poziva iz prethodnoga stavka ovoga članka u svakom pojedinačnom slučaju prosuđuje školski odbor škole.

VI. NADZOR

Članak 96.

Nadzor nad provođenjem ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega obavlja Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor provode prosvjetni inspektori sukladno posebnom zakonu.

Stručni pedagoški nadzor obavljat će zavodi za školstvo, sukladno propisima koje donosi Ministarstvo.

Članak 97.

Stručni nadzor obavlja se najmanje jedanput u dvije godine.

Stručni nadzor obuhvaća:

- Praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja i opsega, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada
- Praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u nastavi, rada ravnatelja i pomoćnika ravnatelja
- Praćenje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organiziranju obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanje i napredovanje učenika, a posebno darovitih učenika

Srednja škola je obavezna omogućiti nesmetano obavljanje stručnog i inspekcijskog nadzora te uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Članak 98.

O obavljanju stručnog nadzora podnosi se izvješće nastavničkom vijeću i školskom odboru srednje škole te Ministarstvu.

Na osnovi izvješća o stručnom nadzoru, nastavničko vijeće srednje škole donosi ocjenu rada i napredovanja nastavnika, stručnog suradnika i suradnika.

Bliže odredbe o obavljanju stručnog nadzora donosi Ministarstvo.

Do osnivanja županijskoga Pedagoškog zavoda, korist će se usluge Zavoda za školstvo Mostar i Pedagoškog zavoda Sarajevo.

VII. UPRAVLJANJE SREDNJOM ŠKOLOM

Članak 99.

Srednjom školom upravlja školski odbor, koji se bira iz reda osoblja škole, osnivača škole, lokalne zajednice i roditelja, prema postupku kojim podzakonskim propisom uređuje ministar. Izbor se obavlja prema načelu ravnopravne zastupljenosti predstavnika ovih struktura.

Sastav školskog odbora mora odražavati narodnosnu strukturu učenika, roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, sukladno Okvirnome zakonu.

Obavljanje dužnosti člana školskoga odbora dragovoljno je i bez naknade.

Članak 100.

Školski odbor srednje škole, osim poslova utvrđenih zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- Bira nastavnike
- Odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih suradnika i suradnika na daljnji obrazovno-odgojni rad
- Razmatra plan upisa učenika
- Odlučuje o prigovoru roditelja odnosno skrbnika učenika na rad nastavnika i stručnih suradnika
- Odlučuje o žalbama roditelja odnosno skrbnika učenika na odgojno-disciplinsku mjeru
- Odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili ravnatelja, o prigovoru nastavnika, stručnog suradnika i suradnika, izjavljenom ocjenom o radu
- Imenuje i razrješuje ravnatelja škole
- Prihvaća statut srednje škole
- Usmjerava, nadzire i ocjenjuje rad ravnatelja
- Donosi financijski plan i prihvaća godišnji obračun
- Prihvaća izvješće o financijskom poslovanju
- Donosi akt o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji te druge opće akte srednje škole
- Odlučuje o prigovoru djelatnika na rješenje o pravima i obvezama iz radnog odnosa
- Rješava pitanja odnosa sa osnivačem
- Odgovara osnivaču za rezultat rada srednje škole
- Podnosi osnivaču najmanje jedanput godišnje izvješća o financijskom poslovanju
- Obavlja i druge poslove sukladno statutu srednje škole

Članak 101.

Srednjom školom rukovodi ravnatelj, koji se imenuje na razdoblje od četiri godine.

Za ravnatelja srednje škole može biti imenovana osoba koja, osim općih uvjeta, zadovoljava i uvjete za nastavnika ili pedagoga u toj vrsti odgojno-obrazovne ustanove i ima najmanje pet godina radnog iskustva na odgojno-obrazovnim poslovima.

Članak 102.

Ravnatelja škole imenuje školski odbor srednje škole, na osnovi provedenog natječaja, uz prethodnu suglasnost osnivača i Ministarstva.

Prethodnu suglasnost za imenovanje ravnatelja srednje škole čiji je osnivač Sabor Županije, daje Ministarstvo.

Ako ravnatelj nije imenovan, školski odbor će, bez natječaja, imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja iz reda nastavnika i stručnih suradnika u srednjoj školi.

Vršitelj dužnosti ravnatelja ima sva prava i dužnosti ravnatelja.

Vršitelj dužnosti ravnatelja rukovodi srednjom školom do imenovanja ravnatelja, a najdulje šest mjeseci od dana njegovog imenovanja.

Članak 103.

Ravnatelj srednje škole obavlja sljedeće poslove:

- Rukovodi radom škole
- Zastupa i predstavlja školu pred trećim osobama i odgovara za zakonitost rada srednje škole
- Predlaže program obrazovno-odgojnog rada i aktivnosti za njegovo unapređivanje u okviru godišnjeg programa rada i poduzima odgovarajuće mjere za njegovu realizaciju
- Odlučuje o raspoređivanju nastavnika i djelatnika srednje škole na određene poslove i zadatke i ocjenjuje ih sukladno rezultatima njihova rada
- Podnosi izvješće o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada školskom odboru škole, osnivaču i (Pedagoškom zavodu) i Ministarstvu
- Odgovara školskom odboru za rezultate rada srednje škole
- Izvršava odluke stručnog tijela i tijela upravljanja
- Predlaže unutarnje ustrojstvo i sistematizaciju poslova i zadataka u srednjoj školi
- Odlučuje o pravima i obvezama djelatnika iz radnog odnosa u srednjoj školi
- Podnosi školskom odboru izvješće o financijskom poslovanju
- Obavlja druge poslove sukladno statutu srednje škole

Članak 104.

Školski odbor može razriješiti ravnatelja i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- Na osobni zahtjev
- Ako su zbog provođenja akta ili odluke koju je donio nastale veće štete za ustanovu ili djelatnike zaposlene u ustanovi
- Ako školski odbor ne prihvati izvješće o radu škole
- Ako je rad ravnatelja u stručno-pedagoškom nadzoru ocijenjen nezadovoljavajućim, ili na prijedlog Ministarstva, a na osnovi prosvjetne inspekcije

U slučajevima iz podstavka 2., 3. i 4., razrješenje ravnatelja može od školskog odbora zahtijevati osnivač i Ministarstvo.

Ako školski odbor ne obavi predloženo razrješenje ravnatelja u roku od dva mjeseca od dana primitka prijedloga Ministarstva, Ministarstvo će samo obaviti razrješenje i istodobno imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja srednje škole, a najdulje na razdoblje od šest mjeseci.

Članak 105.

Srdnja škola može na poslovima rukovođenja općim aktom utvrditi poslove pomoćnika ravnatelja, sukladno pedagoškim standardima.

Imenovanje pomoćnika ravnatelja obavlja školski odbor srednje škole, na prijedlog ravnatelja, iz reda nastavnika škole.

Postupak izbora pomoćnika ravnatelja te ovlasti i dužnosti utvrđuju se statutom škole.

Članak 106.

Srednja škola ima tajnika.

Za tajnika može biti izabrana osoba koja osim općih uvjeta ima najmanje višu stručnu spremu.

Prvenstvo pri izboru imaju osobe pravne struke.

VIII. STRUČNA TIJELA SREDNJE ŠKOLE

Članak 107.

U srednjoj školi djeluju stručna tijela, i to:

- Nastavničko vijeće, koje čine nastavnici i stručni suradnici
- Odjelno vijeće
- Stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti

Članak 108.

Nastavničko vijeće je stručno tijelo, a obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- Skrbi o organiziranju obrazovno-odgojnog rada u školi i poduzima mjere za unapređivanje tog rada
- Analizira uspjeh učenika i rad razrednih odnosno odjelnih vijeća
- Na prijedlog ravnatelja određuje razrednike
- Obavlja izbor oblika nastave i, sukladno tomu, obavlja raspored učenika po odjelima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u 40-satnom radnom tjednu
- Odobrava učenicima završavanje dvaju razreda tijekom jedne školske godine
- Prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i poduzima mjere za njegovo izvršenje
- Osigurava nabavu stručnih časopisa i druge stručne literature
- Utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada srednje škole, rada stručnih tijela, tijela i povjerenstava
- Utvrđuje program i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika
- Analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika te predlaže ocjenu o njihovu radu i promicanju
- Vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika
- Imenuje povjerenstvo za polaganje ispita

- Odobrava i organizira polaganje prijamnih ispita, mature odnosno završnog ispita koji se obavlja u školi sukladno ovome zakonu te razmatra i prihvaća izvješća o ispitima
- Donosi odluku o poništenju ispita
- Skrbi o zajednici učenika škole
- Razmatra izvješća o završenom stručnom nadzoru, po potrebi inspekcijskom pregledu, poduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera;
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i statutom srednje škole.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi ravnatelj srednje škole ili stručna osoba koju on odredi ako općim aktom srednje škole nije drugačije utvrđeno.

Članak 109.

Odjelno vijeće obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u razrednom odjelu
- neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika
- predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u razrednim odjelima u cjelini i za pojedine skupine učenika ili učenika pojedinačno
- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu
- utvrđuje zaključne ocjene
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika te predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-odgojnog rada u razrednom odjelu
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom srednje škole

IX. UČENIČKI DOMOVI

Članak 110.

Odredbe ovoga zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvješću, nadzorom nad radom, o upisu, pravima i obvezama učenika, o izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgojitelja, stručnih suradnika i suradnika, tijelu rukovođenja, tijelu upravljanja te vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na učeničke domove u kojima se osigurava odgoj i obrazovanje, zdravstvena zaštita, smještaj i prehrana, kulturna djelatnost, tjelesna rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

X. KAZNENE ODREDBE

Članak 111.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola:

- ako otpočne s radom prije nego zadovolji uvjete za rad (članci 12. i 13. ovoga zakona)
- ako izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu odnosno obrazovanju prije upisa u Registar srednjih škola (članak 14. ovoga zakona)
- ako bez odobrenja Ministarstva prekine nastavu (članak 30. ovoga zakona)
- ako organizira rad specijalnog odjela ili odjela glazbene škole i počne s radom prije nego zadovolji uvjete za rad (članak 15. ovoga zakona)
- ako ne upotrebljava školske udžbenike sukladno članku 38. ovoga zakona
- ako obavi dopunske, popravne razredne i maturalne ispite protivno propisu donesenom na osnovi članka 74. ovoga članka

Za prekršaj iz prethodnoga stavka kaznit će se i odgovorna osoba novčanom kaznom u iznosu od 200,00 do 500,00 KM.

Članak 112.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola:

- ako učenici tijekom dana odnosno tjedna imaju veći broj od broja nastavnih sati utvrđenih člankom 28. ovoga zakona
- ako ne realizira godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom (članak 29. ovoga zakona)
- ako ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (članak 32. ovoga zakona)
- ako organizira eksperimentalnu nastavu protivno članku 37. ovoga zakona
- ako obavlja vrednovanje rada, sustavno praćenje razvoja učenika i usmjerava učenika protivno člancima: 64.,65.,66.,67.,68., i 69. ovoga zakona
- ako ne vodi propisanu dokumentaciju obrazovno-odgojne djelatnosti sukladno članku 73. ovoga zakona
- ako ne obavi liječnički pregled djelatnika srednje škole sukladno članku 84. ovoga zakona

Za prekršaj iz prethodnoga stavka kaznit će se i odgovorna osoba u srednjoj školi, novčanom kaznom u iznosu od 200,00 do 500,00 KM.

XI. PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 113.

Sve srednje škole dužne su zadovoljiti uvjete iz članka 12. i 13. ovoga zakona i , sukladno članku 14. ovoga zakona, upisati se u Registar srednjih škola do konca 2001. godine.

Članak 114.

Postojeće srednje škole koje osiguravaju uvjete za realiziranje nastavnog plana i programa srednje škole, mogu obavljati upis učenika u I. razred prema odredbama ovoga zakona od školske 2001./2002. godine.

Postojeće srednje škole dužne su uskladiti svoje ustrojstvo, djelatnost i statut s odredbama ovoga zakona do konca 2001. godine.

Škole iz prethodnoga stavka dužne su izabrati školske odbore i ravnatelje prema odredbama ovoga zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 115.

Sabor Županije donijet će odgovarajući plan, predviđen člankom 8. ovoga zakona, u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 116.

Sabor Županije preuzima prava i obveze osnivača prema postojećim srednjim školama osnovnim po ranijim propisima.

Članak 117.

Ministarstvo će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, donijeti bliže propise:

- o postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaja i načinu vođenja Registra srednjih škola
- o osnivanju i radu eksperimentalnih škola
- o sadržaju i načinu polaganja prijamnih ispita i mature u gimnaziji, srednjoj tehničkoj i srednjoj srodnoj školi te sadržaju i načinu polaganja završnog ispita u srednjim strukovnim školama
- o participaciji troškova obrazovanja u srednjim školama i učeničkim domovima
- o sadržaju svjedodžbe odnosno diplome, učeničke knjižice, indeksa i načina vođenja evidencije o stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi
- o postupku ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, ocjenama, stjecanju zvanja na osnovi ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovu radu
- o obavljanju stručnog nadzora
- o radu učeničkog doma

Članak 118.

Ministarstvo će donijeti:

- nastavne planove i programe za sve vrste škola, predviđene ovim zakonom
- pedagoške standarde za sve vrste srednjih škola

- normative školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava za: gimnazije, umjetničke škole, vjerske škole, tehničke i srodne škole, strukovne škole i specijalnu srednju školu
- normativ higijensko-tehničkih uvjeta za rad učeničkih domova

Članak 119.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Županije u srednjem obrazovanju osiguravaju se županijskim proračunom.

Sredstva za rad škola osigurava osnivač.

Sredstva za rad srednjih škola kojima je osnivač Sabor Županije osiguravaju se u županijskome proračunu.

Srednje škole kojima Županija nije osnivač, mogu biti sufinancirane i sredstvima županijskoga proračuna ukoliko su njihovi programi od interesa za Županiju.

Članak 120.

Srednja škola može stjecati sredstva i od participacije učenika, prodajom usluga i robe na tržištu, od najamnina, donacija, darova i drugih izvora sukladno zakonu.

Članak 121.

Za nastavnike i stručne suradnike koji nemaju propisanu stručnu spremu sukladno ovome zakonu, škola je dužna držati stalno otvoren natječaj za popunu tih radnih mjesta osobama koje zadovoljavaju zakonom propisane uvjete.

Članak 122.

Osobe koje nisu stekle potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje sukladno ranijm propisima, a u radnom su odnosu u srednjoj školi, dužne su ga steći u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Ukoliko osobe iz stavka 1. ovoga članka u propisanome roku ne steknu potrebno obrazovanje, ne mogu nadalje obavljati odgojno-obrazovni rad u srednjoj školi.

Članak 123.

Učenici koji su prije stupanja na snagu ovoga zakona upisali određeni program srednjoškolskog obrazovanja, imaju pravo završiti obrazovanje sukladno upisanom programu ili nastaviti obrazovanje sukladno programu srednje škole utvrđenom odredbama ovoga zakona, uz obvezu polaganja razlikovnih ili dopunskih ispita.

Članak 124.

Osobama koja su do 30. lipnja 1992. godine stekle svjedodžbe ili druge obrazovne isprave srednjoškolskog obrazovanja, uključujući vojne i vjerske škole na području republike bivše Jugoslavije, priznaje se stručna sprema.

Članak 125.

Ako je postupak osnivanja srednje škole bio u tijeku na dan stupanja na snagu ovoga zakona, okončat će se sukladno odredbama ovoga zakona.

Članak 126.

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaju se primjenjivati svi raniji propisi o školovanju u srednjim školama na području Županije Središnja Bosna.